

Langleri

2. bl. 12

Laugar daginn, 19. október

1901

Það er lauslyft síðan að mig hefur langað að leysa hugmynd minni um það hver mig mér finnst að manni dæli að reyna að lokna dreifingumanna, en affær að við hvern fólkið höfum sjaldan til máls á fundum um, þá mundi það veri verða ný og áheyrilegt, ef ég færi að reyna að leysa henni ummála; mér dæli þér í hug að leiða Langlari að taka af mér ómálad, í von um að leiðir verði það sem áfætt er í rithöllum.

Það er elsti lauslyft síðan að ég heyrði einu af félagsbróðrum mínum doma dreifingumanna einu höfðingjanna, en það dæli heldur elsti að reyna sér stað; við dæli heldur að öðru gjörfallum dreifingumanna eins og annan sjálfing er þessi tókniðhjálparar við og ef öðru fundist að honum vorri holla þeim og öðru vorri annað um að hjálparum, þá dæli við fyrsta að velja einhveru öðru samum og umbeiddar kyndan manni til þess að fara við hann einstaka og leiða honum fyrir sjónis höttuna sem yfir honum vorri, en veri að fara hann í fyrstu umi vita það að það vorri meiningin að þá hann í leindind, heldur leiða athygli hans að þinni réttu leið, sem sé þeirri að gjörði best í þér sjálfu sin og annaru vegna að hotta að dæli.

Vid vitum að þar sem vinid er leind að ná valdi yfir einhverjum manni þá þarf langan tíma til að bresta heyrmar hötti hann og það heggj og affærucolla í flestum tilfellum, heldur en hitt að leggja aðal-

áhersluna á að þá hann til að ganga í félagsstapinum strax. Takið það, að þá hann til að hotta að dæli, en meind umid og svo mundi hann antuminn í félaging síðan mér og vorri þá nauðgubla, eins og ávall þegar einhver dreifingumadur er nýttuminn í félaging, að reyna að hafa fundina að lausandi og skemmti reyna fyrst í stað, forðast að hafa brotamálaþras með höfðingjum eða annað það er góti gerð hann leiddan á fundum um.

Vid vitum það svo vel, að þegar madur er veittur og er að reyna að láta sér batna, að þá er nauðgubla að fara vel með sig fyrst í stað og eins þessa þeir sem nýgerður eru frá flokkum og kommu í leindind að fara vel með sig, heldur að reyna einhverju sambætti og þá eitthvott til að heysa af þér er leindindisornálinu getur orðid til gagns og góða. Í þessum hátt mundi hver nýr félagsmadur, sem leitt þessir til þessum og þess er hún hefur að bjóða í fundum sínum þá heilbrigðari og réttari heyrmyndum dæliarverk sikk og starfa mat á heysa og einu ogri fyrir leindindisornálinu, en þar á móti þá öðru á þér og ofugt áli ef hann heyrir elsti annað en járn harna afellisdoma um sig og samsetan brotur sína affærucolla sem leindindisornálinu yfir vinna þessum: að hotta að dæli.

Ólafur Félagstapli.

Íslenskar málleiðar.

Í flestum tungumálum munu mögulega finna meira
og minna af málleiðum og sömuleiðis hafa all tungu-
mál ort að láni úr öðrum tungumálum ýmist
alveg eins og sömu fjöðingur, en það er sjaldna
að þau ort láni aðrar heugmyndir í einu máli
en öðru, nema hjá öskur. Íslendingur; hjá öskur
er viðhöfð í þess útleud ort sem lána þanga
heugmyndir vid það sem þau lána í öðrum má-
lum og kemur það mestmegnis afför að við höfum
ekki eplid ordin rétt. Þu góður þessu vildi
ég mi fara hjá einum ordum. Þessu ordin
„Sonn sagð“, þýðir á íslensku „sem sagð“, en
þau eru misökilin þannig: Ef þáll spyr þú
„Hvering fiskabít hjá ystun í vetur“. Hafi það
mi vorid létid mundi þú varu þó þannig:
„Þat fiskabít, sem sagð erort“, en þessi ort
„sem sagð“, geta þó að eins átt vid í svani þú
að hann hafi vorid láni at lána það fram vid
þá áður að létid hafi fiskabít; þegar hann þó
segr, at það hafi fiskabít „sem sagð“ erort, þá
vildi hann sagð hafa at það hafi fiskabít sama
sem erort, en „sem sagð“ er allt ann at en
„sama sem“ Ordin eiga þó at eins vid at þáll og
þú tali saman á þessa leit: Þáll segr; „Hver-
ing fiskabít hjá ystun í vetur?“ „Ágðlagu“, segr
þú. „Þat er þá vid góðar hotfur mid fram-
litina hjá ystun“ segr þáll. „Já“, segr þú, „af
þó at það fiskabít, sem sagð á gðlagu, þá kom-
ast menn vortanlagu vel af. Af þessu sést at
ordin sem sagð eru ekki sömu fjöðingur og
sama sem, þó annars hefti þú sagð at
þeir heftu fiskabít sama sem vel. Þessu
ortid at „spadsere“, en samu ortid og vid
höfum brygt í spásjera og kamast margir
vid það, at það þýðir at ganga eitthvad sér til
hressingur og hælurbotar. Vi hefum vid at man-
reya aft, þó þeir fari eitthvad ritandi, at þeir
hafi spásjerat hingat og þangað og dettur þó
þeim í heug er vika hvat dantau ortid spadsere
þýðir, at þeir hafi farið gangandi á hestinum.

Stýlaga heyrði ég manni segja, sem fór ritandi til R. vika
mót 2 hesta til reitar: Eg fór mi at manna mig upp
í sunnar og spásjeradi mót 2 til reitar sedurí R. vika,
þat er annars bráttandaglag at spásjeru eitthvad
í hverju tumri, þegar matur er vel ritandi og getur
fengid sér góða hesta. „Hlenda ortid Privat“, en
sem aft er haft í sambandi vid ömur ort, t. d.
Privatmál og þýðir einu mál, en aft misbrytt at
Einu sinni það veita matur mig at láta sig þá
brami vid privat á flótkema en hann manni
aðvita at þá það gífur (Gratis). Þessu var
einu öfudur borti, sem stýlaga var ordin eplid
matur, at stóra sig af þó at mi voru hann ordin
Privatmatur, en hann holti þó bráttaga þegar
annar matur, þunni þá hann, sem vissi at hann
stildi ekki ortid, sagdist hann svo miðid
döntu at hann vissi at í þó máli voru ortid
privatmatur sama sem „sá gamli“ spáfur.
Ordin „via“, er aft rétt utan á brygg þau sem flestu
þarf til útlanda. Þessi og t. d. til Danmerkur og
þessi at þýða brygg, þá þessi og utan á þat
via England, sem þýðir, at brygg á at bera
ypir England og verður þat mót þó móti 2 dögum
þjóta til Danm. en þó þessi þat er brygg þó
mót. Þessu stýlaga drengur nokkur hér á Eyra-
bakka at þu drengur í Reykjavík brygg og var ut-
an á bryggum leði fallag og alveg rétt, en þessi
drengur, sem þóllid andullad klótkari í
þeim sömu, þó hann erri þafi samt rétt
vidid í þessu þessu hingat til, þessi andlagu
at láta sjá at hann voru eins vel at sér í tungu-
málum sem öðru og þessi vel hvering epli
at giora brygg sin svo in gandi at rétt voru
stýlaga á epli þessu á bryggum mid sinni gioru
og þessu ritbrygg: Via Siggeir Torfason
(vidtalaðum var sonur Siggeirs). Eg man þat
hve dætt manni hlögu at þessu í Reykjavík, þó
brygg þau margir og spásjeru þeir mig hvat þau
voru svoa vel at sér hér at þessu þessu at
þann stýlaga utan á brygg at þat epli at
berast ypir hann Siggeir Torfason!

Einninn, enni alls fyrir löngu, var einn þingmaður
inn okkar, að leysa þótt í roði sínu, alþingisálagnum
hvada útleimader voru hafður til að binda stépin hér á
höfuðinu í byrðum. og sagði að þann voru bundin við
„Svirfil“. Minn þingmaðurinn hafði aldrei heyrð þetta
nafnord fyrir og stældu ekkert í hof þetta blæst at
Svirfil voru þeim stépin voru bundin við. En eftir
misklar málfræðislegar rannsóknir þomist þeir lokas
at þeirri indurstöðu at þingum. Atli vid þinglid
þeim stépin eru fest við. Þórn málki telja mörg.
domi og manni dettur í hæg, þegar matver heyrir
summa manni vora at slá um sig með allra handa
útleimdu bulli, það þeim kerlingin í Víkinni (Grindu-
vík) sagði einninn þegar þórnok listi stéita
stundadi þar og him þótt að segja þrettinnar af strand-
inu. „Já, mikið djebli gátu mamma & krattarinn
vont þad þórnok, og stældi ekkert ort
af þótt þeim þeir sögðu, en ég er mi íslang og
þótt er þótt um þótt, blæst um“. J.

Þrissnesta réttarfarssaga.

Þrissnesta réttarfarssaga, er heitir Þrissacill
Ledu, er þess getid at fyrir nokkrunum árum
hafi eftir fylgjandi réttarfarssaga at þess
stát í einni af stórborgum Þrisslands:

Þóndi nokkur gessa um Soluborgid og hafði
Kapskinn á boddholnum. Hann hittir Gyðing
nokkrunum þingjannan vill þessu leygurinn
fyrir hálfu þridju riðlu (Kr.), en þegar til
þom, hafði hann engu þringu á sér; hann þringur
sér þótt heim til sín í státri at vora þringu og
lofadi þóndann at þona at vörum spori eftur.
En á meðan hann var í lúttu kemur þinn til
þóndans og vill endilega þá stinnid þess. Þóndi
vill enni láta það, segist leda eftir Gyðingum þeim
vori þinn at fada þessu stinnid og þom stax
aftur at státri það og borgu um eidd. Þinnid lét
álmannlega og vil di borgu það með 3 riðlum
(Kr.) og aff þótt þóndi Gyðingum dveljast
alltægi og þinnid eiddi svo mikið á mat at

þá stinnid lét hann þinnid þá það fyrir 3 riðlum
en þegar þinnid var at bryotu björum saman til at
halda á þomum mat sér þá þom Gyðingum með
þringu og herandi loford uppi þóndann. Þinnid
vildi enni sleppa stinnid, þóndinn vil di halda
þringum og Gyðingum þá þannid af
þóndi og heimtadi stinnid þótt það voru sér lofad.
Þat lenti svo í löngu rifildi í milli þeirra þeim
endadi með þótt at þess þom sér saman um at
láta réttvísina stera úr málum þótt enginn
vildi slaka til. Þá þona þess fyrir þeim þá og
helgu réttvísina rétt og þomann blýðir með
athygli á þannum sáttar þess þess og segir
sitan vid Gyðingum: „Þess þá stinnid í þess-
min?“ „Já.“ „Og hvat gafstu þess þá?“ „Hálfa
þess riðlu.“ „Hvar er þess þess?“ „Eru með
þá?“ „Já, ég held á þess þess í lofanum.“ „Lattu
þá á bodd þess.“ „Gyðingum lét þá á bodd
og þomann um þess sér sitan at þinnann og
segir: „Þess þá svo og borgadi þetta sama
stinn á eftir þess mannum.“ „Já, ein mikið
þess min.“ „Og hvat borgadi þá mikið?“ „Þess-
ur.“ „Er stinnid þá í þessum vörslum?“ „Já, ein mikið
þess min.“ „Hvar er það?“ „Ég lagði það þess
þess í dýra gangum, þess min.“ „Lattu það og
lattu það þess undir bodd.“ „Hann þess og þess
stinnid og þess þess undir bodd. Þomann
um þess sér lokas at þóndann og segir: „Og varst
þá þess at þess vid Gyðingum um 2 1/2 riðlu,
en aff þótt at hann enni þess þess þess þess
þess til at borgu það með, þá selldi þess þess
þess stinnid þess 3 riðlum? Eru með
þess?“ „Ég er nátturlega með þess!“ „Lattu þess
í bodd þess þess þess þess þess. Já,
meir en: Hann lét þess á bodd, en
þomann stinnid þess í þess málum þess
stora og þess þess þess þess, en hann
hljófadi þess: „Þess þess rétt at vora:
þess Gyðingur, vörslu þess aldrei á þess þess
til at borgu með, svo at þess enni þess þess
og þess í þess vorti. þess þess, vortu enni at

gjörast matar þar í milli sem aðrir eru búnir
at ná sambornalagi um kaup og viðskipti, sem
látir ein á aðrir mat og þeir ein óvithomandi
og þeir birti, vertu ekkert at bralla við þá sem
ekki hafa peninga til at borga mat..... og
hanna ni — út mat ykkur alla þessa!
Út, segi ég í nafni laganna og keisarans, út!
Eg af því at manna greyir höftu ekkert heyr
minnst á steinid eru réðlurnar, í þessum
upplefna dómi, fóru þeir at malda í móðin,
og þat var til þess at dómariinn lét selja þá
hvern á fötur að mund ofugu og aftur í þess
á hánsinn út úr dýrumum. Steinnid
og réðlurnar hirti þann sjálfur upp í málo-
kostnað og önnur réttar gjöld við þessum
réðlata dóm sinn. (Lauströgu þess úr dómst.)
af J.

Kirkjumas.

Þegar ég var unglingur, var þat síður. hvern föls-
inn at taka strax til eptir meannna at masa
saman í Kirkjunnii og kyssa hvern annað marg
og langa þrossa, og öðrufudn þat þá svo hátt at
þat var eynu líkara en lauska hópur voru
innii í Kirkjunnii, niðlesinn undan áttum.
Eptir fylgjandi sögubrot eignir at í fleiri
lördum er þotkur brotum í þessu eptir og
þat meira at segja matat öþkar karlmann-
anna. Þat var við kirkju ána á fötlundi
at matar notkur matti á hvarjum helgum
degi sem messat var og var þat síður þann
at seljast ávætt þjá ámburjum nágranna
sinnu til at geta stírafast við þannum
hestakaup, kúka kaup, vaxkun og málaferli
at á eitthvatt þat sem þann og hinir nágrann-
arnir voru at sísta við á þeim helgu dögum
num. Þannu leyfadi strax og þann var þom-
inn inn í Kirkjunnii og þinnu at ná sér í
sessunaut og hélt áfram at masa hátt og
í hálfum hljótnum þannu til organistinn
var þinnu at spila praludiuna og förspil-

it. Þat var því ept at organistinn þafdi stalsi
virkund við þannum hve stórt sem þann trót
orgelid. Margir voru óánogdir yfir þessu
háttinni lördum og fjáti þat ekkert þó
inn þat var vandat við þann; þann hélt
því á þessum sínu fyrir því. Einna óánogdarur
var sarrk organistinn yfir þessu og heyradi þann
eir at reyna at þoma karlinnum af því. Þat þegar
messat yfir heyradi organistinn sér at gjöra
lítrammuna. Karlinn þom síns og vank var
en organistinn var varla leyfadiur á försjuelinn
þegar þann heyrir at karlinn er farinn at há-
rifast við sessunaut sínn og hefur ein augu
lopin en vank var. Organistinn eptir förs-
nyg veitir, at síns svo at þann heyrir til karlins
en svo herti þann smátt og smátt á hljótnum
num og dró ni hvern þappan út (á orgelinn)
í fötur að mund, myg orgelid var þinnu at ná
stærkustu hljóðnumu sem þat þafdi til; en
karlinn herti sig líka og taladi í fullum
rórn, því þann sá sér þat óhátt þegar orgelid
þafdi sama stéffing hátt, en allt í einu
geardi organistinn þomum þannu griska, at
steinhatti allt í einu, svo, at í þögninni sem
varð, heyrdist glynja í karlinnum föllum-
num þessa: „Já, en þat var heðlótth
á þomum annat þorrid, tudda steorninnii“
Karlinn varadi sig eptir á þessu, at þann
hefti einu vort og sár steammadist sínn
ni undir allar hellur, enda var þann ept
endur mat heðlótth þominn eptir fættu
og föa þessum tíma lét þann aldrei
heyrast til síns í Kirkjunnii. J. Þjöldi

„Gangferu“ leikist meira af J. Þorpekkum mállygðinu.
Samuleidis hefur öðud. arð. Þjörður P. Þorsteinsson
sinn eptir förs Blatsinn neyg stömmu eptir þessdler sögur og
stéttlur er leikast munu við og við, enda hefur þann lofð
sinnu gata og valvilgudu lífdes í veldu. Förs öfta fleiri at gora.
Þjöldi þor og áþessdarmadur: Jón Páls son.